

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

20 april 2001

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Joachim Coens, Stefaan Platteau, Herman De Reuse, Lucien Suykens,
mevrouw Ann De Martelaer en de heer Chris Vandenbroeke –**

**betreffende de evaluatie van het decreet van 16 december 1997
houdende bepalingen inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Johan Weyts**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Marc van den Abeelen.

Vaste leden :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, de heren Johan De Roo, Paul Van Malderen en Johan Weyts ;

de heren Frans De Cock, André Denys, Stefaan Platteau, Marc van den Abeelen ;

de heren Mathieu Boutsen, Herman De Reuse, Roland Van Goethem ;

de heren Gilbert Bossuyt, Lucien Suykens ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Chris Vandenbroeke.

Plaatsvervangers :

de heer Gerald Kindermans, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Eric Van Rompuy, N. ;

de heren Freddy Feytons, Marino Keulen, Jul Van Aperen, Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jean Geraerts, Christian Verougstraete ;

de heren Guy Swennen, Bruno Tobback ;

de heer Jos Geysels ;

de heer André-Emiel Bogaert.

Zie :

618 (2000-2001)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

Zie ook :

37-D (1999-2000)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting onderzocht op 18 april 2001 het voorstel van resolutie van de heren Joachim Coens, Stefaan Platteau, Herman de Reuse, Lucien Suykens, mevrouw Ann De Martelaer en de heer Chris Vandenbroeke betreffende de evaluatie van het decreet van 16 december 1997 houdende bepaling inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap.

BESPREKING EN STEMMING

Er worden geen opmerkingen geformuleerd bij het voorstel van resolutie van de heren Joachim Coens, Stefaan Platteau, Herman de Reuse, Lucien Suykens, mevrouw Ann De Martelaer en de heer Chris Vandenbroeke betreffende de evaluatie van het decreet van 16 december 1997 houdende bepaling inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap.

Het verslag van de voorbereidende besprekingen van de heer Roland Van Goethem over het verslag van het Rekenhof over de evaluatie van het decreet van 16 december 1997 houdende bepaling inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer (*Parl. St. Vl. Parl. 1999-2000, nr. 37-D/1*) in de Subcommissie voor Financiën en Begroting – waaruit het voorstel van resolutie is gegroeid – vindt men als bijlage.

Het voorstel van resolutie wordt eenparig aangenomen met 8 stemmen voor.

De verslaggever,

De voorzitter,

Johan WEYTS

Marc VAN DEN ABELEN

BIJLAGE

Stuk SFIN (2000-2001) – Nr. 1

Zitting 2000-2001

20 maart 2001

VERSLAG VAN HET REKENHOF

**over de evaluatie van het decreet van 16 december 1997 houdende bepaling
inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap**

VERSLAG

**namens de Subcommissie voor Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Roland Van Goethem**

Samenstelling van de commissie

Voorzitter :

de heer Stefaan Platteau.

Leden :

de heer Joachim Coens ;

de heer Stefaan Platteau ;

de heer Herman De Reuse ;

de heer Lucien Suykens ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Chris Vandenbroeke.

Zie :

37-D (1999-2000)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

DAMES EN HEREN,

De Subcommissie voor Financiën en Begroting heeft op 12 december 2000 en 22 februari 2001 het verslag van het Rekenhof over de evaluatie van het decreet van 16 december 1997 houdende bepaling inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer (*Parl. St.*, VI. Parl. 1999-2000, nr. 37-D/1), besproken.

De minister van Financiën werd vertegenwoordigd door de heer Roger Decourt, kabinetsadviseur, en de heren Hugo Gemoets en Hugues Mommens, administratie Accounting, Budgettering en Financieel Management (ABAFIM), afdeling Financieel Management (FIM).

Het Rekenhof werd vertegenwoordigd door mevrouw Vandekerckhove, eerste-auditeur-revisor en door de heer Werner Van Riel, adjunct-auditeur.

A. BESPREKING OP 12 DECEMBER 2000

A.1. Toelichting door de heer Werner Van Riel, adjunct-auditeur, van het verslag van het Rekenhof

A.1.1. Inleiding

Aanleiding tot het onderzoek en voortgang

De basis van dit rapport werd gevormd door de bespreking van het verslag van het Rekenhof over het toenmalige ontwerp van betreffend decreet in de Commissie voor Financiën en Begroting op 14 oktober en 5 november 1997 (*Parl. St.*, VI. Parl., 1997-1998, nr. 771/4). Na een jaar zou het decreet worden geëvalueerd door het Rekenhof in de vorm van een verslag aan de subcommissie voor Financiën en Begroting. Deze evaluatie vond plaats in de loop van het jaar 1999. De rapportering aan de minister-president gebeurde op 22 december 1999. Op 17 maart 2000 bereikte het antwoord van de minister-president het Rekenhof, waarop het Rekenhof het voorliggende verslag opstelde.

Auditreikwijdte en onderzoeksmethodologie

Het doel van het verslag was om na te gaan, enerzijds, in welke mate de bepalingen van het decreet worden nageleefd door de Vlaamse Gemeenschap en anderzijds, of deze bepalingen aanvullingen of wijzigingen behoeven. Er werd rekening gehouden met de opmerkingen die werden geformuleerd naar aanleiding van het onderzoek van het ontwerp van onderhavig decreet en in het kader van de audit op het schuldbeheer bij de Vlaamse Ge-

meenschap. Er werd ook aandacht besteed aan onderliggende overeenkomsten, zoals de overeenkomst tussen het Vlaams Egalisatie Rente Fonds (VERF) en de Vlaamse Gemeenschap. Het onderzoek werd uitgevoerd via beperkte interviews, doorlichting van documenten, observatie en het uitvoeren van testen.

A.1.2. Bevindingen en aanbevelingen

Definitie van de indirecte schuld (artikel 2,2°)

Indirecte schuld is volgens de definitie de schuld waarbij contractueel werd bepaald dat de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest het geheel van het kapitaal ten laste neemt. Dit is niet geheel correct. Er zijn ook schulden waarbij slechts een gedeelte van het kapitaal ten laste wordt genomen en waarbij enkel het gedeelte ten laste wordt gerapporteerd. Dit maakt de definitie dubbelzinnig.

Het Rekenhof *stelt voor* om de definitie aan te passen. Indirecte schuld zou dan de schuld zijn waarbij contractueel wordt bepaald dat de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest het geheel of een gedeelte van het kapitaal ten laste neemt. De tabellen in de rapportering moeten hieraan dan ook worden aangepast.

Doelstellingen en beperkingen (artikel 4)

De doelstellingen in artikel 4, § 1, van het decreet en de eraan gekoppelde principes en verbodsbepalingen worden in beginsel verder aangevuld door operationele normen, die conform artikel 5 van het decreet jaarlijks worden opgenomen in het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting. De normen die in de begrotingen van 1998 (artikel 123), 1999 (artikel 142) en 2000 (artikel 131) werden opgenomen, geven voor een aantal principes weinig aanvulling en zouden kunnen worden uitgebreid.

- *het principe over het laten spelen van de concurrentie*

In 1998 en 1999 werden voor de directe schuld voornamelijk opnames gedaan in het kader van het thesauriebewijzenprogramma (TB) zonder raadpleging van de concurrentie.

- *het principe van de organisatie van de financieringsbehoeften op de meest efficiënte wijze*

Het is onduidelijk wat hiermee precies wordt bedoeld, zodat het ook voor het Rekenhof moeilijk is om na te gaan of en in welke mate dit principe wordt gevolgd.

- *het principe van het zuinig omgaan met het verlenen van waarborgen om de verplichtingen beheersbaar te houden*

Geen enkele operationele norm werd gedefinieerd die dit principe verduidelijkt en omkadert. Het feit dat het verlenen van waarborgen kadert binnen de algemene reglementeringen of jaarlijkse parlementaire machtigingen mag er niet toe leiden dat geen enkele norm deze doelstelling specificeert.

- *de doelstelling te streven naar een optimale transparantie en controleerbaarheid*

Ook hier werd een verduidelijking of verdere normering gevraagd. De minister-president verwees naar de oprichting van een interne auditfunctie en de jaarlijkse informatieplicht aan het Vlaams Parlement zoals voorgeschreven in de memorie van toelichting. Hoewel aan beide elementen is voldaan, kan men zich toch afvragen of hiermee het principe in voldoende mate werd gerespecteerd. In het verleden werden een groot aantal gebreken vastgesteld waarbij de controleerbaarheid van het schuldbeheer in twijfel kon worden getrokken. Een voorbeeld is het ontbreken van leningscontracten voor bepaalde categorieën van leningen en het soms grote aantal kleine leningen binnen de indirecte schuld. Vooral in het eerste geval wordt controle hierop door onder andere de interne auditor ten zeerste bemoeilijkt. Normen die de schuld beter controleerbaar maken, zijn wellicht aan te bevelen.

Wat de rapportering aan het Vlaams Parlement betreft, dienen normen te worden bepaald die de kwaliteit en de minimale inhoud bepalen. Algemeen verwees de minister-president ook naar de PIP/PEP-oefening inzake de processen van het kas-, schuld- en waarborgbeheer waarbij de implementatie van de resultaten zou leiden tot een aantal specifieke procedures en dito processen, desgevallend vertaald in een aangepaste regelgeving. De PIP/PEP-oefening kan inderdaad leiden tot een verbetering van de normen, eventueel zelfs het decreet. In afwachting blijft de opmerking gelden dat de Vlaamse Gemeenschap de doelstellingen, principes en verbodsbepalingen, vervat in artikel 4, § 1 van het decreet, verder moet aanvullen met operationele normen die de gestelde principes verduidelijken en die voldoende en duidelijke meetbare criteria omvatten, zodat de naleving van de betreffende doelstellingen op effectieve wijze kan worden gecontroleerd zowel door de interne als externe controle.

Operationele normen (artikel 5)

De operationele normen van 1998 en 1999 die in uitvoering van artikel 5 van het decreet jaarlijks worden opgenomen in het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap, werden geëvalueerd en op hun opvolging in 1998 gecontroleerd.

- *Wetenschappelijke basis van de normen*

De operationele normen dienen in hoofdzaak te worden opgesteld via wetenschappelijke methodes waarbij de link met de algemene doelstellingen van artikel 4, § 1 van het decreet kan worden aangetoond. Zowel uit de controle ter plaatse als uit de aanpassing van de operationele norm 2° b (verhouding vlottende schuld / totale uitstaande schuld) aan de reële situatie bij de aanpassing van de begroting 1999 (en tevens in de begroting 2000), kon worden afgeleid dat dit momenteel niet het geval is. Dit kan niet beschouwd worden als actief schuldbeheer.

De minister-president antwoordde in zijn brief van 17 maart 2000 dat de betrokken norm 2° b is gebaseerd op studies uit het verleden waarbij werd gesteld dat het aandeel van de vlottende schuld dient te liggen tussen 10 en 50 percent. Het Rekenhof stelt echter vast dat de normen stelselmatig en a posteriori worden aangepast aan de reële situatie.

- *Criteria gekoppeld aan de normen*

Een afmeting van de concrete naleving van de bepaalde normen is quasi onmogelijk door het ontbreken van vast omschreven criteria die zijn afgestemd op de inhoud van de norm. Dit was onder andere het geval voor de normen 1° b), 2° a), c), d), e) en g), van artikel 123 van het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1998, herhaald in artikel 142 van de algemene uitgavenbegroting 1999 en in artikel 131 van de algemene uitgavenbegroting 2000. De normen dienen steeds meetbare en duidelijke criteria te omvatten die een ondubbelzinnige evaluatie van hun naleving mogelijk maken.

Zo moet er bijvoorbeeld een gelijkmatige spreiding zijn binnen het jaar van de rentevoetherzieningen van de vlottende directe schuld (norm 2° c) en een gelijkmatige spreiding over de jaren heen van de uitstaande vaste directe schuld (norm 2° d). Voor norm 2° g (de uitstaande indirecte schuld moet nominaal dalen), antwoordde de minister-president dat geen cijfer kan worden bepaald

omdat dit het prerogatief is van het Vlaams Parlement. Indien deze stelling wordt gehanteerd, kan echter de norm worden geschrapt, want het Vlaams Parlement kan hypothetisch ook alle kredieten weigeren. In de praktijk wordt de ontwerpbegroting opgesteld door de Vlaamse regering en kan zij dus een bepaalde doelstelling vooropstellen, bijvoorbeeld een percentagewijze vermindering. Indien het resultaat uitzonderlijk niet kan worden behaald wegens een beperking van het krediet, kan dit als reden worden aangehaald.

Ondanks het antwoord van de minister-president op 17 maart 2000 wordt nogmaals beklemtoond dat een norm duidelijk en meetbaar moet zijn om een degelijke a posteriori controle mogelijk te maken.

– *Beheersinstrumenten*

Voor een aantal normen konden geen beheersinstrumenten worden aangereikt waaruit de systematische controle van de norm bij het nemen van een individuele beslissing bleek.

– *Koppeling tussen indekkingsproducten en onderliggende financieringen*

Het is aangewezen de operationele norm 2^oh (alle indekkingsproducten moeten worden gekoppeld aan een onderliggende financiering), op te nemen in artikel 4, § 1 van het decreet. Deze norm wordt in feite niet gerespecteerd. Als gevolg van herfinancieringen en vervroegde terugbetalingen werden een aantal renteswaps geïdentificeerd die niet meer waren gekoppeld aan een onderliggende lening.

– *Opmerkingen naar aanleiding van een audit op het kasbeheer*

Naar aanleiding van een recente audit op het kasbeheer van de Vlaamse Gemeenschap werden de operationele normen van het kasbeheer voor 1999 op hun doelmatigheid onderzocht. Uit het onderzoek bleek dat de normen niet efficiënt zijn. Ze dienen te worden geëvalueerd en geherdefinieerd. Algemeen dienen de normen op een doelmatige mate wijze te zijn opgesteld. Het gebrek aan een wetenschappelijke ondersteuning kan worden bevestigd.

Het Rekenhof *beveelt aan* om voor het opstellen en hanteren van operationele normen wetenschappelijke methodes te gebruiken, meetbare en duidelijke criteria die een ondubbelzinnige evaluatie van hun naleving mogelijk maken. Er moeten voldoende beheersinstrumenten worden ontwikkeld. De

operationele norm 2^oh inzake de koppeling tussen indekkingsproducten en onderliggende financieringen dient bij voorkeur te worden opgenomen in artikel 4, § 1 van het decreet. Deze norm moet verder worden uitgebreid met een verplichte procedure voor de behandeling van indekkingsproducten die zonder onderliggende financiering vallen. In de begroting 2001 werd een zin ingelast : "de onderliggende financiering (van een swap) mag worden afgelost.". Dit biedt echter geen oplossing voor de openstaande swap. De norm 2^oh zou voor wat betreft de beleggingen ook kunnen worden uitgebreid tot het kasbeheer. De operationele normen van het kasbeheer 1^oa en 1° b dienen te worden geëvalueerd en geherdefinieerd. De norm 1° b werd overigens niet meer opgenomen in de begroting 2001.

Waarborgverlening (artikelen 6, 7 en 8)

De controle op de naleving van de waarborgbepalingen is slechts gericht op artikelen 7 (waarborgen herfinanciering) en 8 (waarborgbijdrage) en waar mogelijk op artikel 6 (algemene voorwaarden). De naleving van artikel 4, § 2 waarbij de doelstellingen en beperkingen vermeld onder § 1, eerste lid, 1°, a), b), c), en § 1, tweede lid, worden opgelegd aan de debiteuren waarvoor de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest een waarborg verleent, wordt niet opgevolgd.

Het decreet is niet van toepassing gemaakt op privé-personen en rechtspersonen, terwijl een aantal waarborgbepalingen hiervoor toch in aanmerking komen.

Blijkbaar wordt de definitie van gewaarborgde schuld in artikel 2,3^o, beperkt geïnterpreteerd tot waarborgen in het kader van leningen. Er bestaan echter ook andere vormen van waarborgen zoals bijvoorbeeld bij concessieovereenkomsten, de garantie tot financiële tegemoetkomingen indien de oorspronkelijk geraamde opbrengst van retributies niet wordt gehaald, bijvoorbeeld bij de bouw en exploitatie van de Liefkenshoektunnel.

In het kader van de NV Tunnel Liefkenshoek heeft het Vlaams Parlement trouwens de volgende aanbeveling geformuleerd : 'Het contractueel verlenen van de gewestwaarborg aan projecten zonder dat daarvoor een decretale basis bestaat, kan enkel met een voorafgaande machtiging van het Vlaams Parlement, via het begrotingsdecreet. Zodra hieruit financiële verplichtingen voortvloeien, dienen onverwijld de nodige kredieten te worden aangevraagd.' (*Parl. St.*, Vl. Parl., 1995-1996, nr. 11/2).

Deze resolutie zou voor haar uitvoering in het decreet kunnen worden vastgelegd.

Gecentraliseerd beheer (artikel 9)

Het Rekenhof krijgt steeds lijsten ter controle van de opname van de publiekrechtelijke rechtspersonen ressorterend onder het Centraal Financieringsorgaan (CFO) en ter identificatie van de basisallocaties die voor een speciale overdracht van het vorige jaar in aanmerking komen. Deze lijsten zijn onderling niet consistent.

Het Rekenhof *beveelt aan* om artikel 9, § 4 uit te breiden met de verplichting in de maand januari van elk jaar aan het Rekenhof één geïntegreerde lijst voor te leggen die de volgende gegevens dient te bevatten :

- de instellingen die onder het CFO ressorteren ;
- de operationele financiële rekeningen ervan binnen het CFO ;
- de basisallocaties waarop de dotaties van deze instellingen worden aangerekend en hun saldi ;
- andere financiële rekeningen die actief zijn bij het CFO en een motivering van deze status.

Interne audit (artikel 12)

Het Rekenhof stelt vast dat in het verleden audit-aanbevelingen niet werden opgenomen in het eindverslag van de interne audit zoals gedefinieerd in artikel 12, § 3 van het decreet. Daarnaast wordt er te weinig aandacht geschonken aan de oplossing van de problemen (inspraak van de administratie, te formuleren actieplan, eindbeslissing van de minister). De evaluatie van de interne controle is niet als taak in artikel 12, § 1 opgenomen. De beschikbare controletijd is beperkt tot maximaal één dag per week.

Op 11 februari 2000 heeft de Vlaamse regering principieel haar goedkeuring gegeven tot de oprichting van een interne auditcel bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Het Rekenhof vraagt zich af wat de toekomst is van de interne auditor van het kas- en schuldbeheer.

Het Rekenhof meent dat de rapportering steeds volledig dient te zijn en ook aandacht dient te besteden aan de oplossing van problemen door middel van het opnemen van het antwoord of actieplan van de administratie. Conflictsituaties dienen te worden beslecht door het bevoegde niveau. In-

dien artikel 12 van kracht blijft, dient de evaluatie van het interne controlesysteem als taak van de interne auditor te worden opgenomen in artikel 12, § 1 van het decreet. In dat geval zou er ook meer tijd moeten worden vrijgemaakt voor de invulling van deze taak. Indien er wordt verzekerd dat de centrale auditcel de taken van de interne auditor van het kas- en schuldbeheer overneemt, kan artikel 12 worden geschrapt.

Rapportering (artikel 13)

In het verleden werd het schuldrapport ten behoeve van het Vlaams Parlement "geredigeerd" door de externe adviseur van de Vlaamse Gemeenschap. Fouten werden elk jaar rechtgezet door de interne auditor. Er werd geen detailinformatie gegeven over de wijze waarop het resultaat van het kasbeheer tot stand kwam ; er was ook weinig informatie beschikbaar over de bewegingen van de indirecte schuld alsook over de kostprijs en de looptijden. Ook informatie over mogelijke gedebudgetteerde schuldopbouw bij publiekrechtelijke rechtspersonen, zoals de NV Aquafin, en over de kortetermijnschuld die voortvloeit uit de werking van het Investeringsfonds ontbreekt. Er werd slechts informatie gegeven over nieuw opgenomen gewaarborgde schuld (vanaf 1999 echter ook de stand van zaken).

Het Rekenhof stelt verder vast dat er weinig informatie wordt gegeven over de naleving van de operationele normen 1° a) (beperking van de beleggingen), 1° b) (overeenstemming van de kortetermijnbeleggingen en -ontleningen met het verwachte rekenkundig gemiddeld saldo van de kastoestand), 2° c) (gelijkmatige spreiding binnen het jaar van de rentevoetherzieningen), en 2° e) (niet-geconsolideerde schuld maximum 10 percent van de middelen). Het verslag van de interne auditor terzake wordt niet aan Vlaams Parlement voorgelegd.

Het Rekenhof *beveelt aan* om het rapport door de administratie te laten opstellen en de controle van de interne auditor te bestendigen door opname van deze taak in artikel 12 van het decreet (eerste deel is gerealiseerd). Daarnaast zou het rapport moeten worden uitgebreid met de volgende elementen :

- a) Informatie over de wijze waarop de opbrengsten en kosten uit het kasbeheer worden gerealiseerd : welke producten, alsook de looptijd, opbrengst en kosten ervan. Ook aangaande de uitstaande indirecte schuld dienen meer gegevens over de kostprijs en looptijd te worden verschaft. In dit kader dient een evenwicht te worden gevonden tussen de eventuele wens van het Vlaams Parlement meer informatie te ver-

krijgen opdat het zich een beter oordeel kan vormen over de efficiëntie van het gevoerde kas- en schuldbeheer en de wens van de administratie niet te veel informatie te verschaffen aan de buitenwereld.

b) Een overzicht van de indirecte schuld waarin alle bewegingen in de loop van het jaar duidelijk tot uiting komen ; met name kan in de volgende kolommen worden voorzien :

- uitstaande schuld per 31/12/X- 1
- nieuwe opnames jaar X
- contractuele en vervroegde aflossingen jaar X
- verschuivingen jaar X
- uitstaande schuld per 31/12/X

Bij de begroting 2001 werd op basis van de opmerkingen van het Rekenhof een amendement met een aangepaste tabel ingediend. In het jaarverslag 2000 en in de toekomstige begrotingen zou deze tabel worden aangewend.

c) Informatie over mogelijke gedebudgetteerde schuldopbouw bij publiekrechtelijke rechtspersonen, zoals de NV Aquafin, en over de kortetermijnschuld die voortvloeit uit de werking van het Investeringsfonds zou ook een toegevoegde waarde kunnen leveren aan het schuldrapport.

d) Een overzicht van de evolutie van alle uitstaande schuld, eventueel volgens het bovenstaande schema, waaraan de gemeenschap- of gewestwaarborg werd gehecht. Het feit dat bepaalde gewaarborgde schuld ook al voorkomt onder de indirecte schuld kan hierbij desgevallend worden aangeduid (gerealiseerd sinds 1999).

e) Een overzicht over de uitvoering van de operationele normen die in het betreffende jaar werden opgenomen in het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting, eventueel aangepast in het decreet houdende de aanpassing van de uitgavenbegroting. Een alternatief vormt de overmaking van het verslag van de interne auditor, zoals dit wordt opgesteld krachtens artikel 12, § 3 van het decreet, aan het Vlaams Parlement.

Vlaams Egalisatie Rente Fonds (VERF) (artikel 14)

Het doel van het VERF (VOI van categorie A) is het opvangen van kortetermijnrenteschokken via

een ingewikkeld vergelijkingsmechanisme tussen forward-rentevoeten en werkelijke rentevoeten. Bij dalende rentevoeten worden overschotten op de programma's 24.40 en 24.80 (basisallocaties rentelasten) overgeheveld naar het VERF en bij een stijging draagt het VERF een deel van de rentelasten van het MVG.

Het Rekenhof stelt vast dat het rendement van de beleggingen van het VERF lager ligt dan de gemiddelde kostprijs van de directe en indirecte schulden of zelfs van de kortetermijnopnames directe schuld. Het biedt dus geen financieel voordeel. Het VERF vertekent bovendien het beeld, want het Vlaams Parlement moet de rekening van het VERF in samenhang zien met de rekening van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De begrotingsaanpassingen zijn niet realistisch. De forward-rentevoeten worden éénmaal vastgelegd op 20 augustus van het begrotingsjaar X-1. Dit biedt geen werkelijke weergave van de beleidsruimte aan het Vlaams Parlement. Het maximumbedrag dat het VERF ter beschikking staat is zo beperkt (2,6 miljard frank voor 1999) dat het Rekenhof zich afvraagt of men de renteschokken niet zou kunnen opvangen in de begroting.

Artikel 3 van de overeenkomst biedt de mogelijkheid tot een aanvullende beperkte dotatie indien de beschikbare middelen op 20 augustus van het begrotingsjaar X-1 kleiner zijn dan 50 percent van het maximumbedrag van het begrotingsjaar X. Dit is niet in overeenstemming met het decreet. Het artikel kan ook worden gebruikt om een soort provisioneel krediet aan te leggen indien het VERF normaal moet tussenkomen voor rentebetalingen van het begrotingsjaar en het beschikbare bedrag te klein is.

Het Rekenhof *stelt voor* om het belang van het VERF te herevalueren in het kader van :

- de doelstelling in artikel 4, § 1, 2° van het decreet inzake het streven naar een optimale transparantie en controleerbaarheid ;
- een resolutie van het Vlaams Parlement betreffende het juridisch kader, het financieel belang en de audit van het controlesysteem van de Vlaamse openbare instellingen, waarin wordt gesteld dat de aard van de toevertrouwde opdrachten het bestaan van een van de centrale administratie onderscheiden rechtspersoon zeker voor de fondsen of papieren instellingen dient te rechtvaardigen (*Parl. St.*, VI. Parl. 1996-1997, nr. 644/1).

Het Rekenhof vraagt zich ook af wat er met de aanvullende dotatie moet gebeuren indien het VERF mag blijven bestaan.

Alternatieve financieringen

Bepaalde vormen van alternatieve financieringen kunnen volgens internationale en nationale boekhoudnormen en ESR 1995 worden beschouwd als schulden, of fictieve leningen volgens ESR.

Bij alternatieve financieringen kan worden gestreefd naar een evenwicht tussen minimale rentelasten en minimaal renterisico in uitvoering van artikel 4, § 1, 1° van het decreet. Aanvullend kunnen aldus de verschillende principes gesteld in bovenvermeld artikel worden aangewend :

- Optimale spreiding van risicospreiding ;
- Raadpleging van de concurrentie ;
- Kadering binnen het principe van de organisatie van de financieringsbehoeften op de meest efficiënte wijze. Het Rekenhof vraagt zich ook af of de alternatieve financiering doelmatiger is dan een rechtstreekse financiering via de begroting.

Voor alternatieve financieringen kan worden gestreefd naar een optimale transparantie en controlebaarheid zoals vervat in artikel 4, § 1, 2° van het decreet. Het Rekenhof citeert in dit verband uit een resolutie van het Vlaams Parlement van 31 maart 1999 houdende het besluitvormingsscenario voor bijzondere financiële transacties die worden aangegaan door Vlaamse overheidsdiensten en -instellingen, punt 7° : "De constructies moeten voldoende doorzichtig zijn. Er moeten voldoende garanties zijn dat de operaties in al hun onderdelen volledig wettelijk zijn (zowel naar binnenlands als naar buitenlands recht). Alle tussenpersonen moeten bekend zijn en de door hen aangerekende commissielonen moeten aan de hand van facturen en ereloonnota's worden bewezen." (*Parl. St.*, VI. Parl., 1998-1999, nr. 1346/2).

Het decreet houdt logischerwijze geen rekening met de resolutie van 31 maart 1999. Een aantal aanbevelingen zouden in het decreet kunnen worden opgenomen :

- Aanbeveling 1 van de resolutie met betrekking tot de verplichting te voorzien in een machtiging in het corpus van het begrotingsdecreet voor bijzondere financiële transacties ;

- Aanbeveling 10 inzake de controle en toezicht door de interne auditor ;
- Aanbeveling 12 inzake de rapportering over het verloop en de resultaten van de financiële transacties in het rapport over het kas- en schuldbeheer (artikel 13). Aanvullend dienen hierin tevens de uitstaande verbintenissen te worden opgenomen vanwege de impact op toekomstige begrotingen.

Het Rekenhof beveelt aan om de doelstellingen in het decreet, in het bijzonder deze in hoofdstuk II, van toepassing maken op de bijzondere financiële transacties en de hoger vermelde aanbevelingen van het Vlaams Parlement op te nemen in het decreet.

Voor rapportering moet men een onderscheid maken tussen een rapportering over het verloop en de resultaten van de financiële transacties na de onderhandelingen : kostenbaten- en risicoanalyse, voorwaarden en voordelen, nadeel nationale schatkist, akkoord van de Commissie voor voorafgaande fiscale akkoorden, enzovoort, en de rapportering over de uitstaande verbintenissen zodat de financiële impact op toekomstige begrotingen kan worden toegelicht.

Bepalingen op te nemen in het kader van de audit op het schuldbeheer

Bij de bespreking van het verslag met de bevindingen en aanbevelingen inzake het schuldbeheer van de Vlaamse Gemeenschap op 20 april 1999 in de Commissie voor Financiën en Begroting, werd beslist eventuele decretale initiatieven uit te stellen tot de ontvangst van onderhavig evaluatierapport (*Parl. St.*, VI. Parl., 1998-1999, nr. 28-D). Het probleem is dat een aantal aanbevelingen zeer traag worden uitgevoerd : documentatie processen, auto-evaluatie, functiescheiding, probleem van betalingen zonder factuur,... Hoewel er steeds wordt gereferreerd naar een PIP/PEP-oefening waarvan de resultaten slechts in de periode 2000-2001 tot uiting zullen komen, kan men hiervan momenteel de mogelijke effecten nog niet inschatten.

Het Rekenhof stelt voor om een aantal interne controle-objectieven aan de administratie op te leggen, via richtlijnen aan de Vlaamse regering of een resolutie van het Vlaams Parlement :

- verbintenis alle verschillende wederkerende processen met inbegrip van de interne controlemaatregelen bij het kas-, schuld- en waarborg-

beheer te documenteren via procedures en boekhoudschema's ;

- verbintenis op regelmatige wijze een auto-evaluatie uit te voeren op de aangepastheid van de interne controle ;
- verbintenis het principe van de scheiding der functies toe te passen ;
- verbintenis alle verrichtingen slechts uit te voeren mits de aanwezigheid van bewijsdocumenten die het bestaan van de vordering of schuld aantonen en de autorisatie van de bevoegde personen.

A.1.3. Conclusie

Het decreet is een goed initiatief maar de effectiviteit wordt gehypothekeerd door uitvoeringsgebreken. Een actieplan voor het degelijk uitvoeren ervan is noodzakelijk, onder andere voor het methodologisch bepalen van de op de doelstellingen en principes afgestemde normen. Een aantal aanpassingen en toevoegingen zijn mogelijk.

A.2. Antwoorden van de vertegenwoordiging van de minister van Financiën en reacties van de leden

A.2.1. Inleiding

De heer Roger Decourt kan zich aansluiten bij het standpunt van het Rekenhof. Het decreet dateert van 1997, maar is in feite reeds voorbijgestreefd. Het heeft de verdienste gehad de rentesneeuwbal te stoppen, maar intussen zijn de schuld- en kaspositie van de Vlaamse Gemeenschap sterk veranderd. Bovendien moet men ook rekening houden met de snelle evolutie van de financiële technieken. Meer algemeen kan men stellen dat normeringen binnen een decretaal kader een onvoldoende soepel instrument vormen voor de Vlaamse Gemeenschap.

De heer Werner Van Riel vindt dat er toch behoefte is aan een aantal controleerbare en efficiënte normen, als leidraad voor het beleid.

A.2.2. Bevindingen en aanbevelingen

Definitie indirecte schuld (artikel 2,2°)

De heer Roger Decourt gaat akkoord met de suggestie van het Rekenhof om de definitie van indi-

recte schuld uit te breiden tot die schulden waarbij het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap een gedeelte van de kapitaalsaflossingen op zich neemt. Deze bepaling is echter van uitdovende aard en slaat enkel nog op de indirecte schulden als gevolg van de overname van een gedeelte van het kapitaal van leningen die door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening werden afgesloten. In de toekomst zal de Vlaamse Gemeenschap ook wat de indirecte schuld nagaat enkel nog het geheel van de kapitaalsaflossingen op zich nemen.

Doelstellingen en beperkingen (artikel 4)

- *het principe van het laten spelen van de concurrentie*

De Vlaamse regering moet voor het beheer van de directe en indirecte schulden de concurrentie laten spelen, teneinde optimale financiële voorwaarden te bekomen. De heer Decourt merkt op dat het contract met KBC voor kortetermijnfinanciering, dat met zeer voordelige voorwaarden werd afgesloten, vervallen is op 10 mei 2000. Het contract werd niet verlengd, ondanks een aanbod van KBC. Bovendien is er momenteel geen behoefte aan een financiering op korte termijn. Indien dit nodig zou zijn, en zelfs indien het KBC-contract werd verlengd, dan nog zou er een mogelijkheid zijn om de markt te raadplegen. In het vervolg zal de concurrentie echter ten volle kunnen spelen.

De spreker wijst er wel op dat hiervoor als gevolg van bepalingen uit de wet betreffende de overheidsopdrachten een tijdrovende procedure nodig is. Indien er behoefte zou zijn aan een kortetermijnfinanciering voor twee of drie maanden, zou het mogelijk zijn dat deze termijn reeds verstreken is nog voor de hele procedure is afgelopen. Ook hieruit blijkt dat het decreet voorbijgestreefd is. In 1997 was er wel een financieringsbehoefte, nu niet meer.

De heer Werner Van Riel werpt op dat de wet betreffende de overheidsopdrachten meestal niet van toepassing is op de financiële verrichtingen van de overheid. Het Rekenhof vraagt vooral dat de regering interne normen zou vastleggen voor de gevallen waarin ze de markt raadpleegt voor beleggingen of leningen (bijvoorbeeld door het minimum aantal bankinstellingen dat men moet consulteren, vast te leggen).

De heer Roger Decourt gaat akkoord met deze suggestie. Dit kan eventueel aan bod komen in het

strategisch en operationeel comité in het kader van de PIP/PEP-oefening.

- *het principe van het zuinig omgaan met het verlenen van waarborgen om de verplichtingen beheersbaar te houden*

Het decreet stipuleert ook dat de regering 'zuinig' moet omgaan met het verlenen van waarborgen. Wanneer de Vlaamse regering een waarborg toekent, bijvoorbeeld in het kader van verbintenissen aangegaan door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij of het Vlaams Woningfonds, gebeurt dit steeds op basis van machtigingen die in de begroting zijn opgenomen. De overheid heeft op dit vlak uit het dossier-Liefkenshoecktunnel haar lessen getrokken, maar ook hier dreigen te strikte regels een soepele werking van de waarborgregeling te belemmeren. Het is immers moeilijk te voorspellen wanneer publieke of private vennootschappen beroep zullen doen op een gewestwaarborg.

Het Rekenhof stelt zich de vraag wat men als 'zuinig' moet beschouwen. Hoe kan men deze vage omschrijving controleren ?

Volgens de heer Roger Decourt kan men de volgende vuistregel hanteren : de overheid gaat zuinig om met het verlenen van waarborgen, indien het Vlaams Parlement zijn goedkeuring hecht aan een waarborg.

Een lid merkt hierbij echter op dat men zich kan afvragen in welke mate het Vlaams Parlement over de mogelijkheid beschikt zijn goedkeuring te hechten aan waarborgen.

De heer Roger Decourt geeft toe dat dit een moeilijk probleem is. In de praktijk kan een dergelijke goedkeuring enkel in het kader van begrotingsbesprekingen worden gegeven, maar dan kan het misschien al te laat zijn. Ook hier pleit de spreker voor de nodig manoeuvreerruimte. Hij pleit er eveneens voor om de regelgeving rond alle soorten waarborgen in een enkel decreet te centraliseren. Nu wordt bijna elke waarborgregeling door een ander decreet omschreven.

Operationele normen (artikel 5)

De heer Roger Decourt stelt dat de operationele normen werden opgesteld binnen de financiële en budgettaire context van 1997. De Vlaamse overheid financierde toen haar uitgaven deels door het aangaan van leningen op korte en lange termijn. De langetermijnschulden hebben een vaste rente,

de kortetermijnschulden een vlottende. In het verleden werd een vork bepaald waarbij het aandeel van de vlottende schuld tussen 10 en 50 percent van de vaste schuld diende te liggen. Deze maatregel had tot doel de risicospreiding te optimaliseren. Omdat de kortetermijnrente lager ligt dan de langetermijnrente, werd een deel van de langetermijnschuld, met termijnen van vijf of tien jaar, via swaps omgezet in kortetermijnschuld, met termijnen van drie of zes maanden. Door het versneld aflossen van deze leningen daalt het aandeel van de korte termijnschuld. De swaps blijven echter verderlopen, ook nadat de onderliggende lening is afgelost. Uit analyse blijkt dat deze werkwijze goedkoper is dan de schuld aan te houden omwille van een swap.

Het huidige beleid inzake schuld bestaat in een maximalisatie van de schuldafbouw. De overheid wordt hierbij door twee evoluties geholpen. Enerzijds is er de maturiteit van de schulden. Een groot deel van de langetermijnschuld loopt de komende jaren af : in 2001 gaat het om 27 miljard frank, in 2002 om 24 miljard frank. De maturiteit van de schuld zorgt er ook voor dat dit gebeurt zonder veel bijkomende kosten. Anderzijds daalt door de schuldafbouw ook het relatieve aandeel van de kortetermijnschuld.

Het is misschien nodig dat de normen aangepast worden, maar de heer Roger Decourt vreest dat men dan volgend jaar de normen opnieuw zal moeten aanpassen.

De heer Werner Van Riel beaamt dat de normen elk jaar opnieuw moeten worden geëvalueerd en desnoods aangepast. Het Rekenhof stelde echter vast dat de normen die initieel in het decreet waren opgenomen, niet werden aangepast aan de wijzigende realiteit.

Een lid merkt op dat de normeringen die in het decreet zijn opgenomen, gebaseerd werden op bepaalde studies uit de periode 1996-1997. Het Rekenhof stelde vast dat deze normen niet meer voldoen. Heeft het dan zin normeringen op te nemen in het decreet, aangezien ze toch zeer snel achterhaald blijken ?

Een ander lid waarschuwt voor te optimistische toekomstverwachtingen. De financiële realiteit kan snel wijzigen.

De heer Roger Decourt herhaalt dat het decreet na amper drie jaar al verouderd is. Het is natuurlijk mogelijk om de normen aan te passen, maar deze zullen waarschijnlijk na een jaar weer verouderd

zijn. Bovendien moet men ook rekening houden met de realiteit. Men kan bijvoorbeeld geen norm opleggen die vervroegde afbetalingen stipuleert indien daarvoor voldoende budgettaire ruimte bestaat. Men moet immers het schema van de betalingskalender respecteren.

Het komt er volgens de heer Werner Van Riel op aan om de normen enerzijds ruim te formuleren, zodat ze niet om de haverklap moeten worden aangepast, maar anderzijds strikt genoeg om een controle mogelijk te maken. Indien men normen overschrijdt, moet dit kunnen verantwoord worden.

Volgens de heer Roger Decourt moet men een systeem ontwikkelen waardoor iedereen – het parlement en het Rekenhof – controlerend kunnen blijven optreden. De spreker pleit echter tegen overnormering.

Waarborgverlening (artikelen 6, 7 en 8)

De heer Roger Decourt stelt dat in het programmadecreet voor de begrotingscontrole 2000 een bedrag werd ingeschreven voor een eventuele leasingoperatie voor het Hendrik Consciencegebouw. Dit is om twee redenen niet doorgegaan. De eerste was een wijziging van de wetgeving terzake in de VS. De tweede reden was het feit dat het een zeer arbeidsintensieve operatie is, waarbij de Vlaamse overheid voor langere tijd de controle over een deel van haar patrimonium zou verliezen. Ten slotte was een dergelijke operatie zeer moeilijk geworden als gevolg van de aanbevelingen die in de genoemde resolutie werden verwoord. Het is onmogelijk om alle stappen en gegevens (zoals de gekozen arranger en het vaststaand rendement) vooraf aan het parlement kenbaar te maken of decretaal te bepalen. Indien men dit toch wenst te doen, mist men een aantal opportuniteiten.

Gecentraliseerd beheer (artikel 9)

De heer Hugo Gemoets verklaart dat ABAFIM een samenwerkingsprotocol heeft afgesloten met het Rekenhof waar vorig jaar een bijlage 2 werd toegevoegd. Een aantal rapporten zijn hierbij gedetailleerd weergegeven om alle onduidelijkheid dienaangaande in de toekomst te vermijden. De door het Rekenhof gevraagde lijst maakt er ook deel van uit. Het heeft wel een tijd geduurd voor de procedure afgerond was. De administratie ABAFIM zal zorgen voor de door het Rekenhof gevraagde lijst.

Wat de bijlagen inzake de schuldevolutie betreft die worden toegevoegd aan de middelenbegroting

is de heer Roger Decourt akkoord om de meest recent beschikbare informatie vrij te geven.

Interne audit (artikel 12)

De heer Decourt merkt op dat de op te richten cel Audit geen koppeling zal hebben met de interne auditor inzake schuld- en kasbeheer. De cel Audit heeft immers andere doelstellingen dan de interne audit van het kas- en schuldbeheer.

Rapportering (artikel 13)

De heer Roger Decourt stemt in met het voorstel van het Rekenhof dat de interne auditor aan het Vlaams Parlement zou valideren.

Het VERF (artikel 14)

De heer Roger Decourt geeft toe dat de rol van het VERF bescheiden is. Voor het begrotingsjaar 2000 beschikt het maar over een budget van 2,4 miljard, slechts 10 percent van de totale schulden die in dat jaar moeten worden afgelost. Men kan zich dan ook terecht afvragen of het VERF nog een bestaansreden heeft. Dit moet worden onderzocht.

Alternatieve financieringen

De heer Roger Decourt gaat akkoord met de opmerkingen van het Rekenhof, maar merkt op dat men niet kan voorspellen welke vormen van financiering men nog zal uitvinden. De huidige Vlaamse regering is zeer voorzichtig wat alternatieve financieringen aangaat.

Bepalingen op te nemen in het kader van de audit van het schuldbeheer

Geen opmerkingen.

A.2.3. Conclusie

De heer Roger Decourt is van oordeel dat schuld- en kasbeheer een bijzonder complexe materie is. Het is moeilijk om dit op te lossen in een subcommissie of commissie. Hij stelt voor om een werkgroep op te richten met leden van het Rekenhof, ABAFIM, specialisten van Dexia Bank en KBC en eventueel experts van buitenaf. De vorderingen van de werkgroep zouden regelmatig aan de Subcommissie worden gemeld.

Een lid gaat akkoord met de oprichting van een werkgroep, maar neemt een afwachthouding aan tegenover de deelname van vertegenwoordi-

gers van de banksector aan de werkgroep, omdat dit volgens hem de objectiviteit in gevaar zou kunnen brengen.

Andere leden menen echter dat de werkgroep gebruik moet kunnen maken van hun expertise.

De heer Roger Decourt merkt op dat hierin wordt voorzien door het bankiers- en kassierscontract. Dit betekent niet dat de banksector ook vertegenwoordigd moet zijn bij vergaderingen waarin bijvoorbeeld de prijszetting van beleggingen of kredieten wordt besproken.

Vermits het Rekenhof ook akkoord gaat met de oprichting van een werkgroep, stelt de voorzitter voor dat het Rekenhof een sneuveltekst opstelt die als basis kan dienen voor een voorstel van resolutie dat achtereenvolgens in de subcommissie en in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting zal worden besproken.

B. VERVOLGVERGADERING OP 22 FEBRUARI 2001

Door de heer Werner Van Riel wordt het ontwerp van voorstel van resolutie toegelicht dat tot stand kwam in overleg tussen vertegenwoordigers van het kabinet van de minister-president, de administratie ABAFIM, de interne auditor van het kas- en schuldbeheer en het Rekenhof. Omdat de administratie en het kabinet eerst uitsluitel willen krijgen over de impact van de reorganisatie van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap op een mogelijke inhoudswijziging van het decreet werden de aanbevelingen algemeen gehouden. Het ontwerp schetst voornamelijk een kader voor verder onderzoek.

De heer Roger Decourt stipt aan dat het niet de bedoeling is het bekritiseerde decreet snel in een hoofdstukje van een komend programmadecreet te regelen. Dat zou niet getuigen van behoorlijk bestuur. Het Rekenhof heeft voldoende argumenten aangebracht opdat er zou gewerkt worden naar een integrale wijziging van het decreet. Bedoeling is wel dat binnen de twee jaar na goedkeuring van deze resolutie aan het Vlaams Parlement wordt gemeld welke wijzigingen en uitbreidingen van het decreet kunnen worden gerealiseerd al dan niet onder de vorm van een voorstel tot wijziging van dit decreet. De herziening wordt gepland voor 2002.

Inmiddels zal wel al rekening worden gehouden met de opmerkingen van het Rekenhof zoals opgenomen in het rapport. De spreker denkt bijvoorbeeld aan de aanbevelingen inzake normeringen en de inhoud van het schuldrapport.

Wat de instelling van een onafhankelijke instantie inzake normering betreft, is het zo dat het strategisch comité nog moet worden opgezet binnen de administratie ABAFIM. Dit comité zal sturend optreden en worden voorgezeten door de minister van Financiën. Het back en het front office daarentegen zijn wel al opgericht.

Naar aanleiding van een vraag van een lid over het belang van de verhouding vast/vlottend van de schuld van de Vlaamse Gemeenschap antwoordt de heer Roger Decourt dat door het instellen van een vork men momenteel de feiten achternaholt. Bij de aanneming van het decreet in 1997 was het relevant zo een vork in te stellen. Door het feit dat nu systematisch schuld wordt afgebouwd heeft deze vork geen zin meer. Bij schuldstabilisering of –opbouw heeft dit wel zin.

De heer Decourt stipt verder aan dat het idee om het waarborgbeheer te centraliseren nog niet verworven is binnen de Vlaamse regering. De centrale registratie is verworven maar nog niet de centrale opvolging ervan.

De heer Roger Decourt heeft verder bedenkingen bij punt 1.3. inzake alternatieve financieringen. Hij vreest dat de bijzonder strenge aanbevelingen vervat in de resolutie van 31 maart 1999 houdende het besluitvormingsscenario voor bijzondere financiële transacties aangegaan door Vlaamse overheidsdiensten en –instellingen het aangaan van deze alternatieve financieringen formeel onmogelijk maakt. De spreker is het inhoudelijk eens met de resolutie maar de formele voorwaarden maken de resolutie onuitvoerbaar. Pas na de afronding van een deal kent men de definitieve koers van de dollar, de rentevoet(en) en andere voorwaarden. Het uitbreiden van het decreet met het aantal aanbevelingen uit de resolutie van 31 maart 1999 verzwakt nog de procedure. Vraag is of een raming van wat de deal kan opbrengen niet voldoende kan zijn om een machtiging van het parlement te bekomen om de deal af te ronden.

De heer Werner Van Riel meent dat dit binnen bepaalde grenzen moet kunnen.

De heer Roger Decourt verduidelijkt tenslotte dat de tekst 1.5. inzake het Vlaams Egalisatie Rente Fonds (VERF) waarin wordt gesteld dat het be-

staan van het fonds moeten worden geëvalueerd het akkoord van de minister van Financiën wegdraagt.

Tot slot keurt de Subcommissie eenparig de ontwerptekst goed en vormt deze tekst om tot een voorstel van resolutie ((*Parl. St.* VI. P. 2000-2001, nr. 618/1).

De verslaggever,

De voorzitter,

Roland VAN GOETHEM Stefaan PLATTEAU
